קר א מיי׳ פט״ו מהל׳ אישות הלכה יד

טוש"ע אה"ע סימן קנד

:סעיף יו

ביא ב מיי׳ פ״א מהלכות

מילה הלכה יח סמג עשין כח טוש"ע י"ד סימן

רסג סעיף ב: קיב ג טוש"ע שם סעיף

קיג ד מיי' פכ"א מהלי איסורי ביאה הלכה ל

טוש"ע אה"ע סי׳ ב סעי׳

קיד ה ו מייי שם הלי לא

סמג לאוין קט טוש"ע שם סימן יט סעיף

סנהדרין הלכה ד: קשו ח מיי פ״ח מהלי איסורי ביאה הלכה

ה סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סימן קפט סעיף ב:

:ועי' תום' גיטיו מו ד"ה המולים וכו"ו. ב) ר"ה יא: [ברכות כט.], ג) [לעיל סב:ז, ד) וגירס׳ הערוד שנלנויי ממנונימא בשרו גוונים מן החולי], ה) [עירובין לז. לעיל כו. כתובות מג:], ו) ב"מ קו: סנהדרין פא:, ז) [מנחות נב. חולין פו:ן, ח) נדה סד., ט) ל"ל נינהו. יעב"ץ, י) סנהדרין פא:, כ) נדה סג:, 0 ל"ל כסחמי. יעב"ץ,

תורה אור השלם 1. הַבִּיטוּ אֶל אַבְרָהָם אביכם ואל כִּי ייד ~~-~~ תחוללכם ישעיהו נא ב ואַרבַהוּ: וְאַיְ בְּוּייּ 2. וַתְּהִי שְׂרֵי עֲקֶרֶה אֵין לָה וָלֶד: בראשית יא ל שנותינו בהם יבוי שרטיח וְרַהַבָּם עָמָל וָאָוֶן כִּי גָז וְוְיִּהָם בָּהֶל וְאָנֶן בּי גָּוּ חִישׁ וַנְּעֻפָּה: תהלים צי 4. כִּי בְּצֵל הַחְכְמָה בְּצֵל הַחָבְּמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ:

שם א"ב ראירסה ומית. עיין לקמן לף קח ע"ל ונתו' שם ד"ה קטנה:

גליון הש"ם

מוסף רש"י

זיעקר מפרקיה דרב זונא. שהיה מאריך הונא. בדרשיו ולריכים למי רגלים ומעמידים עלמן ונעקרים כדתניא בבכורות (מד:) ולוויל סב:). מי שלקה רשנה. שלקה שתי פעמים על שתי עבירות (סנהדרין

סכנת

תום' חד מהמאי (המשר) בפי׳ הרב אלפס ג) ובודאי אי לא הוא הוא דמר איהו מינה לא הוה איהי צריכה למימר מיניה. אלא כגון דאמר איהו בודאי מינה שהיא עקרה ווסתותיה ומעיינה שאינה כשאר נשים ומשום הכי איצטריכה איהי למי׳ שאינו יורה כחץ אבל בודאי אם היתה אילונית יורה כחץ לא מהמנינן לה. . ויש דמפרשי׳ דאשלישית דאמר תצא בלא כתובה ואמרה איהי מיניה אית לה כתובה וא"ר אמי היא נאמנת ולא נהירא דא"כ לא משכחת לה שתצא בלא כתובה אם תרצה לטעון מיניה. אלא ודאי במקרה אי אמרה מיניה לא מהימנא ואין לה כתובה. והא דא אח נשאח לג׳ ואנשיחז איכא מאן דאמר בתוך . עשר אם שהתה עמו כדי בלאחר עשר אבל בתוך . עשר יש לה כחוכה שמא

והראב"ד פירש אפי' בתוך עשר אם שהה כדי עבור תצא משלישי בלא כתובה. ודאתן עלה מיהת דאשה לא מפקדה אפריה ורברי. איכא לעיוני מה ששנינו בנדרים [השמים] ביני לבינך למשנה ראשונה יוצאה בכתובה למשנה אחרונה יעשו דרך בקשה שמא עיניה נתנה באחר והא לא מפקדה וי״ל משנה ראשונה ודאי ס״ל דמפקדה ומשנה אחרונה דקא׳ שמא עיניה נתנה באחר לדברי המשנה ראשונה קאמ' שמא עיניה נותה באחר ולמשתה אחרונה אטמאה אני לך ואנטולה אני לך מן היהודים קאי אבל המשנה ראשונה קאמ' שמא עיניה נותה באחר ולמשתה אחרונה אטמאה אני לך ואנטולה אני לך מן היהודים קאי אבל השמים ביני ובינך לא היה צריך לטעם שמא עיניה נתנה באחר דבלאו הכי נמי אינה יוצאה אליבא דהלכתא דלא מפקדה. ועוד יש להעמיד משנת נדרים בבאת מחמת טענה ולפיכך היה צריך לטעם שמא עיניה נתנה באחר וזה שלא כדברי רב אחא משבחה. ריש לפרש שיש מי שאומר שכיון שאינו יורה כחץ כמי שאינו יכול להזקק עמה דמי ולפיכך אי לאו משום טעמא דשמא עיניה נתנה באחר כופין אותו להוציא ולאו מילתא היא והראב״ד פי השמים ביני ובינך שאינו נזקק עמה ומאמינין לה מגו דאי בעיא אמרה אינו יורה כחץ. ומאי דאתמר עלה בגמ׳ בנדרים צריך הביאור למדחק להאי פירושה ודוק ותשכח:

משה שנותינו בהם שבעים שנה. אע"ג דהאי קרא בתפלת משה כתינו כתיב מסתמא דוד אמרו שמלינו שחי כך אבל משה מלינו חולבחם. נעשה לו זכרות: נוקרחם. נעשה לה נקבות כמו אני קרתי ושתיתי מים (ישעיה לו): אין לה ולד. קרא יתירא הוא דהא כתיב עקרה: לא שנו. דשוהה עשר שנים: שלשה עיבורים. כ"ו חדשים לימי בעי מיניה מרב יוםף. אר"י דנראה ששאלו הלכה כרבי או כרשב"ג הולד וחדש לכל עיבור ועיבור לימי טומאה וטהרה דאשה מתעברת סמוך לוסתה: שלש פקידות. שהקב"ה

פוקד העקרות לשמוע תפלתן בר״ה

וגחר עליהן הריון: להני כללי. דקאמר

כל דורות של עכשיו שתי שנים ומחלה

שהייתן: ודלמה היהי דלה וכיה.

ולא תטול כתובה: כיון דלא מיפקדא

אפריה ורביה. לא איכפת לה ולא

ענש לה קודשה בריך הוה על

עונותיה: איני והא אמרו ליה כו'.

אמתני' פריך דקתני ישא אחרת שמא

לא זכה להבנות ממנה ויזכה להבנות

מן השניה: סוסכינתא. חולי מעולר

השתן ואדם נעקר הימנו: כהולא

ירקה. ירוק ככף תמר: שלישי לה.

דהוחזקה עקרה: הי מינייהו אחרינתא. איזו מהמשניות נשנית

אחרונה דנסמוך עלה אמלתא דמר

ודמר דכל חד וחד הדר משיטתיה

קמייתה ונקט שיטתיה דחבריה

ובתרייתא עיקר דהדור בהו מקמייתא: אמר לה אל סמולי.

אלמא מתניתא קמייתא אחרינתא

דהאי מעשה בסוף ימיו של רשב"ג

הוה מדקא מסהיד עליה ר' יוחנן

שהיה אמורא וסוף התנאים והוא

ראה את המעשה: דאחיום מחוקום.

דכי היכי דאשה מוחזקת בג'

פעמים כך היא מוחזקת בשלש

אחיותיה: נכפין. חולין: איסורא

וסכנתא. שאם חזקה בשני פעתים

והשלישי ניתן לדחות ממנה הויא

מילה שלא בזמנה ואינה דוחה

השבת: וסכנתה.

נפשות: סמך עלה אביי. על הא

דרב ילחק דאמר משמיה דרבי

יוחנן בתלת זימני הוא דהויא חזקה:

בנפשיה. בסכנת נפשו: אבין

דסמכת. מה שאמר אבין משום

רבי יוחנן יש לסמוך עליו: ישנו

בחורה. חוזר על חלמודו. לשון

אחר מלוי כל שעה לפני רבי יוחנן

ואם חזר בו רבי יוחנן משום דבר

שאמר מחלה שומע אבין וחוזר גם

הוא בו אבל רב ילחק אינו מלוי

לפניו ופעמים ששמע דבר מרבי

יוחנן ולמחר חזר בו רבי יוחנן והוא

אינו יודע: דאירסה. השלישי

ומת: אי נמי. דנסבה וסלק לדיקלא

ונפל ומת למ"ד מעין גורם לא הוחזקה

זו שהרי מעיינה לא גרם לו שימות

שהרי לא מת מחולי: ה"ג בעי

מיניה מרב יוסף הלכה כרבי ואמר

לי אין הלכה כרשב"ג ואמר לי אין

אחוכי אחיך בי. שאלתי מרב יוסף

אם הלכה כרבי ואמר לי הלכה

ופעם אחרת שאלתיו אם הלכה

כרשב"ג ואמר לי הלכה וכמדומה

אני ששחק בי: ה"ג אמר ליה

סתמא הוא ופשיט לך. לא שיחק

קובעת

בך סתומות של משנה הן יש שסתמה כרבן שמעון בן גמליאל ויש שסתמה כרבי דאיכא מילתא דמחזקינן לה בתרי זימני ואיכא מילתא דבעינן תלתא זימני ומשום הכי פשט לך כמר וכמר 0 כסתומים: **נישואין הא דאמרן.** דסתם לן תנא דידן כרבי

דקתני רשאי השני שני אין שלישי לא: **כונסין אוחו לכיפה**. אם חזר וחטא בשלישית דמחזקינן ליה ברשיעא מתרי זימני שלקה:

חוצבתם ואל מקבת בור נוקרתם וכתיב יהביטו אל אברהם אביכם ואל שרה תחוללכם אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה שרה אמנו שאילונית היתה שנאמר יותהי שרי עקרה אין לה ולד אפי' בית ולד אין לה אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב לא שנו אלא בדורות הראשונים ששנותיהן מרובות אבל בדורות האחרונים ששנותיהן מועמות שתי שנים ומחצה כנגד שלשה עיבורים רבה אמר רב נחמן שלש שנים כנגד שלש פקידות ∘דאמר מר בר"ה נפקדו שרה רחל וחנה אמר רבה ליתנהו להני כללי מכדי מתני' מאן תקין

רבי והא בימי דוד אימעום שני דכתיב נימי שנותינו בהם שבעים שנה והאי שמא לא זכה להבנות הימנה ודלמא איהי דלא זכיא איהי כיון דלא מפקדא אפריה ורביה לא מיענשה איני והא אמרו ליה רבנן לר' אבא בר זבדא נסיב איתתא ואוליד בני ואמר להו אי זכאי הוו לי מקמייתא התם דחוי קא מדחי להו לרבנן דר' אבא בר זבדא איעקר מפרקיה דרב הונא רב גידל איעקר מפרקיה דרב הונא רבי חלבו איעקר מפרקיה דרב הונא ∘רב ששת איעקר מפרקיה דרב הונא רב אחא בר יעקב אחדתיה יסוסכינתא תליוה בארזא דבי רב ונפק מיניה כהוצא ירקא אמר רב אחא בר יעקב שיתין סבי הוינא וכולהו איעקור מפרקיה דרב הונא לבר מאנא דקיימי בנפשאי זהחכמה תחיה בעליה: גירשה מותרת וכו': ישני אין שלישי לא מתניתין מני 🤊 רבי היא דתניא ימלה הראשון ומת שני ומת שלישי לא תמול דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר ישלישי תמול רביעי לא תמול והתניא איפכא יהי מינייהו אחריניתא ת"ש דאמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן ימעשה בארבע אחיות בצפורי שמלה ראשונה ומת שניה ומת שלישית ומת רביעית באת לפני רבן שמעון בן גמליאל אמר לה אל תמולי ודלמא אי אתיא שלישית נמי הוה אמר לה א"כ מאי אסהדותיה דר' חייא בר אבא ודלמא הא קמ"ל דאחיות מחזקות אמר רבא השתא דאמרת אחיות מחזקות ילא ישא אדם אשה לא ממשפחת נכפין ולא ממשפחת מצורעים והוא דאתחזק תלתא זימני מאי הוה עלה כי אתא רב יצחק בר יוסף אמר עובדא הוה קמיה דר' יוחנן בכנישתא דמעון ביוה"כ שחל להיות בשבת ומלה ראשונה ומת שניה ומת שלישית באה לפניו אמר לה לכי ומולי א"ל אביי חזי דקשרית איסורא וסכנתא סמך עלה אביי ואזל נסבה לחומה ברתא דאיסי בריה דרב יצחק בריה דרב יהודה דנסבה רחבא דפומבדיתא ושכיב רב יצחק בריה דעביד איכא ומי איכא דעביד הוא ושכיב אמר רבא ומי איכא דעביד עובדא בנפשיה כי האי והא איהו דאמר אבין דסמכא יצחק סומקא לאו בר סמכא אבין ישנו בחזרה יצחק סומקא אינו בחזרה ועוד אימר דפליגי לענין מילה בנישואין מי פליגי אין והתניא ֹסהניסת לראשון ומת לשני ומת לשלישי לא תנשא דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר לשלישי תנשא לרביעי לא תנשא בשלמא גבי מילה איכא משפחה דרפי דמא ואיכא משפחה דקמים דמא אלא נישואין מ"ם א"ל רב מרדכי לרב אשי הכי אמר אבימי מהגרוניא משמיה דרב הונא מעין גורם ורב אשי אמר ימזל גורם מאי בינייהו יוסף בריה א"ל רב יוסף בריה נמי בנפל מדיקלא ומית א"ל רב יוסף בריה פאיכא בינייהו דרבא לרבא בעי מיניה מרב יוסף הלכה כרבי ואמר לי אין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל ואמר לי אין אחוכי אחיך בי א"ל לא סתמי ייְהיאָ ופשיט לך נישואין ומלקיות כרבי וסתות ושור המועד כרבן שמעון בן גמליאל נישואין הא דאמרן מלקיות דתנן יומי שלקה ושנה ב"ד כונסין אותו לכיפה ומאכילין אותו שעורים עד שתהא כריסו נבקעת וסתות דתנן סחאין האשה

דתנן מי שלקה ושנה כו'. הקשה ה"ר משה דבהנשרפים (סנהדרין פא: ושם) מוקי לה אפילו כרשב"ג ועבירות מחזקות ואמר ר"י דאע"ג דאיכא תנא התם דאמר עבירות מחזקות מתוך לשון יוסף דקסבר מלקיות מחזקות דנראה לו דוחק דלא נקט מי שלקה ושנה אלא לאשמועינן דאיירי בעבירה שיש בה מלקות ואפי׳ את"ל דקסבר עבירות מחזקות שמא סבר

שחי יותר:

והשיבו דהלכה כשניהם: המשנה משמע ליה לרב רב יוסף דכיפה לריכה התרחה:

תוספות ישנים

אבין ישנו בחזרה. פיי שהיה מדיר חחר מלמודו ומתהיים בידו אבל ינחה סומקא לא היה בקי כל כך א"נ י"מ אבין ישנו בחזרה פי' שהיה ממיד אצל ר' יוחנן ויודע כשהיה ר' יוחנן חוזר מדבריו אבל ילחק לא היה תמיד אלל רבו ולא ידע כשר" יוחנן מתחרט מדבורו: מלקיות דתנן מי שלקה ושנה ב"ד מכניסין אותו לכיפה. וא"מ למ"ד טוננו נכיפים. זהו עו נונד 7 עבירות מחזיקות היכי מייתי דסתם לן תנא כרבי דלמא היינו משום שעבר ג׳ וי"ל דדייק מדנקט מי שלקה ושנה משמע דבתרי הויא חזקה שנראה לו דוחק לפרש דלא נקט לקה אלא מחזיהות שמא ס"ל כמ"ד שפיר דהא התרינו לו משום כיפה אחרי ב' מלקיות א"כ משמע דבתרי זמני הויא מוקה:

. דלא מפקדה לא מענשא וכתב הראב״ד ז״ל איכא דמתריץ דהאי גברא הוה ליה בני וכיון דאית ליה ליכא למימר לא זכה דלא מפקדה לא מענשה בהא דכיון דלא מפקדה לא איכפת ליה ולא ענשינן . ליה במידי דלא איכפת מיירי כגון ששהתה עמו עשר שנים ולא ילדה לו והבעל יש לו בנים ולא מפקינן מניה מידי. אלא היא בעיא למיפק מיניה דבעינא חוטרא לידה ומרה לקבורה ובעיא למיפק . רלא כחורה דליכא למימר בלא כונוברו דיכא לכוכור שמא עיניה נתנה באחר ולפיכך אמר ר' אמי איהי מהימנא ומפקינן לה מיניה בלא כתובה. אבל כתובה לא יהבין לה שמא עיניה יתנה באחר ובלא כתובה לאחר ששהתה עשר שנים ייתו שהותים לכל בעד שבאה מחמת טענה לא מפקינן מיניה אפי' בלא כתובה שמא עיניה נתנה באחר. ורב אבל בתוך עשר שנים אע"פ שבאה מחמת טענה לא מפקינן לה מיניה בכתובה ולא מסתברא כותיה אחא משבחה פירש אפילו בתוך עשר שנים כיון שבאת מחמת טענה מפקינן לה מיניה בכתובה ולא מסתברא כותיה

עשר אבל בלא כתובה מפקינן לה מיניה בעל כרחו בבא מחמת טענה ולאחר עשר שנים ויש לדחוק ולפ׳

ואפי׳ לאחר כמה שנים ואפי׳ באה מחמת טענה. ואע״ג דאמרי׳ לקמן בשמעתי׳ אתא עובדא קמיה דרי יותנן בבי כנשתא דקסרי ואמר יוציא ויתן כתובה ומסקנא מוקמי׳ לה בבא מחמת טענה 0 ההיא לאו טענה כגון דידעינן בבעל שהוא עקור ולא שייך למימר בה שמא עיניה נתנה באחר אבל הכא דבעינא למיפק מתותיה בטענה דאינו יורה כחץ לא מהמנינן לה למיפק מיניה בכתובה דאמרי שמא עיניה נתנה באחר ומשקרה במאי דטענה. הרי כאן ג' סברות בבאה מחמת טענה דלדעת ר' אחא מפקינן מיניה אפי' בתוך עשר ובכתובה ולדעת הרב בעל (התוספות) [הלכות] 3) לאחר עשר שנים מפקינן לה מיניה ובכתובה ולדעת אבא מרי ז"ל לא מפקינן לה מיניה לעולם בכתובה אפילו לאחר

וב״ה פירש דלאחר עשר שנים דמפקינן לה מיניה היינו בכתובה ולאבא מרי ז״ל מסתברא דלא מפקינן בכתובה לעולם

א אולי צ"ל ההיא לאו בטענה דבעינא חוטרא לידה אלא כגון וכוי. ב) הוא בבה"ג בהלכות כמובות סיי ל"ו. ג) נראה דצ"ל דוודאי אי לאו דאמר איהו דמינה לא הוה איהי וכוי.